

[Socialministeren.]

vejelserne, ikke bare rent juridiske betragtninger eller rent lægelige betragtninger, men også rent menneskelige betragtninger.

Det ærede medlem hr. Johs. Christiansen har, tror jeg, fået lidt forkert fat på nogle udtalelser af mig. Jeg er altid meget forsigtig med at love noget til en bestemt tid. Det ærede medlem spurgte mig, om jeg vil fremsætte et lovforslag i næste samling om ændringer i invalide Lovgivningen. Jeg har ikke i min første udtalelse talt om, når jeg vil fremsætte et sådant lovforslag. Det kunne måske for nogle punkters vedkommende komme noget før, hvad ved jeg, men noget af det, der er tale om, beskæftiger man sig som bekendt med i folkeforsikringskommissionen, og jeg synes, det ville være rart at se et resultat fra denne kommission, før jeg nedsatte en anden kommission til at ja, ja, det ærede medlem ryster på hovedet. Grundbeløbene har da i hvert fald noget med denne sag at gøre, men så kan vi jo tage det spørgsmål ud og sige, at nu skal folkeforsikringskommissionen ikke beskæftige sig med det; det kan vi selvfølgelig gøre. Som det er i øjeblikket, er grundbeløbene de samme for invaliderentemodtagere og aldersrentemodtagere. At man så eventuelt vil sige: vi vil hjælpe de pågældende noget mere, eventuelt med invalide-tillæg, det er een side af sagen, men jeg synes, at det er rimeligt, at grundbeløbene er ensartede på disse områder.

Jeg kan derfor sige, at medens jeg ikke har nævnt nogle ganske bestemte terminer, er jeg enig med det ærede medlem i, at der her er problemer, som vi må søge løst. Et af de problemer har jeg, således som jeg sagde til det ærede medlem, allerede engang søgt at få løst i Folketinget. Det er reglen om trediedelsgrænsen, som det ærede medlem nævnte, og som jeg synes er for stiv. Derfor foreslog jeg i 1949—50, at reglen skulle ændres på en sådan måde, at den kom til at lyde sådan noget som: at erhvervsevnen må forventes at ligge betydeligt under det, som legemligt og åndeligt sunde personer o. s. v. er i besiddelse af. Det lykkedes mig altså ikke på daværende tidspunkt at få gennemført denne ændring. Men jeg skal altså se på de fremdragne spørgsmål, og jeg håber, vi

kan finde hinanden i godt samarbejde til en forbedring på disse områder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Larsen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 57; fremsættelsen findes i tidenden sp. 465).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven om forhøjelse af grundbeløbene, forhøjelse af renten med tillæg i kommunegrupperne II og III til samme størrelse som i kommunegruppe I samt om forhøjelse af brændselstillæg, invaliditetstillæg og lommepenge til rentemodtagere på alderdomshjem. [Af Ragnhild Andersen m. fl.]

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 51; fremsættelsen findes i tidenden sp. 91).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Kaj Andresen: Der er vel adskillige, og ikke mindst blandt dem, der berøres af sagen, som havde håbet på, at man i det år, der er gået, siden vi sidst her drøftede eengangstillæg, var nået lidt længere frem med afslutningen af folkeforsikringskommissionens arbejde, end tilfældet er. I regeringens programerklæring såvel i fjor som i år er der opfordret til bredest muligt sammenhold om løsningen af folkeforsikrings-spørgsmålet, noget ganske naturligt, når

[Kaj Andresen.]

det drejer sig om en lovgivning af så stort et omfang. Men selvom man er kommet et skridt videre ved, at partierne i kommissionen har fremsat deres forslag, er det egentlig mere forskellen i opfattelserne end enighed i linierne, der har været det fremtrædende. Arbejdet har i hvert fald ikke indtil nu kunnet afsluttes med noget resultat.

I mit parti ønsker vi stadig folkepensions-sagen løst snarest muligt, og vore synspunkter herom er jo forlængst fremsat og almindelig kendt. Imidlertid har vi også stadig den opfattelse, at vi her i folketetinget, så længe en revision og anden lovgivning ikke har fundet sted, må lovgive således, at vilkårene under den gældende ordning ikke bliver ringere. Med det formål gennemføres i fjor et eengangstillæg af samme størrelse som det, den højtærede socialminister har foreslået i år, og samtidig skete der en forhøjelse af grundbeløbene pr. 1. april 1954 for rentemodtagere i gruppe II og III på henholdsvis 108 kr. og 156 kr. årlig. Denne ordning er permanent og har iøvrigt senere givet sig udslag med hensyn til beklædningshjælpens størrelse og fradragsreglerne. Man imødekom hermed et ønske om en påbegyndelse af zoneudligningen.

Det er forståeligt, at rentemodtagerne venter, at folketetinget også i år gennemfører en forhøjelse af deres beskedne renteindtægter. I en udtalelse fra De samvirkende Aldersrenteforeninger har man fremsat en række ønsker. En del af dem må tages op ved en lovrevision, da de er af større omfang, men i øjeblikket er ønsket om en konstant ydelse sikkert det væsentligste, og det er vor opfattelse, at denne bedst ydes gennem et eengangstillæg som det foreslåede.

Vi kan derfor give tilslutning til socialministerens lovforslag, og jeg kan på mit partis vegne anbefale det til hurtig vedtagelse.

Det af det ærede medlem fru Ragnhild Andersen m. fl. fremsatte lovforslag kan vi ikke tilslutte os. Det er en ganganger — vi har tidligere set lignende forslag her i tinget, og de fleste af de problemer, lovforslaget berører, hører hjemme i en større sammenhæng; her må det være folkeforsikringskommissionens arbejde, der bringer løsningen.

Søren Andersen: Ligesom i fjor skal vi i år tage stilling til spørgsmålet om et eengangstillæg til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.; her foreligger et lovforslag fra regeringen og et udpræget overbudsforslag fra kommunistisk side. Kommunisterne ved udmærket godt, at ministeren ikke kan disponere over de 150 mill. kr. i merudgift, som det kommunistiske forslag vil betyde, så alene af den grund kan man lade det ude af betragtning.

Det er forresten nærliggende at spørge den højtærede minister, om de 34 mill. kr., som gennemførelsen af hans lovforslag vil koste, forefindes, eller om udgiften vil kræve nye bevillinger senere på året.

Den højtærede minister fremsætter forslag om eengangstillæg, og gjorde det for øvrigt også i fjor, som noget selvfølgeligt, der ikke kræver nogen særlig økonomisk motivering. Jeg forstår derfor ikke, at ministeren på møder sommeren igennem har vinket med dette eengangstillæg, som om det var en ny opfindelse.

Vi fik sidste år i forbindelse med loven om eengangstillægget en vis udligning imellem de tre kommunegrupper ved en forhøjelse af grundbeløbene i kommunegruppe II, købstæderne, og gruppe III, landdistrikterne. Da mit parti konsekvent er tilhænger af en fortsat udligning, vil jeg gerne spørge den højtærede socialminister, om man er blevet færdig med opgørelsen over det omkostningsniveau, efter hvilket grundbeløbet i gruppe III fastsættes. Sidste år var omkostningerne i landdistrikterne skønsmæssigt ansat til 82 mod et beregnet omkostningsniveau på 92 i købstæderne og et tilsvarende på 100 i København. Jeg betvivler imidlertid, at et omkostningsniveau på 82 for landdistrikterne slår til. Det er vel i høj grad et spørgsmål, om alle de faktorer, der bestemmer leveomkostningerne, er taget med i de beregninger, man foretog sidste år. Er der f. eks. taget hensyn til forskellige udgifter til befordring, til gas og til elektricitet? Jeg synes, det ville være på sin plads, om det udvalg, der skal beskæftige sig med problemet, får lejlighed til at se det materiale, der står til ministerens disposition.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne tilsige ministeren en saglig forhandling.

Gertie Wandel: Lovforslaget om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. er identisk med det lovforslag, der blev fremsat i fjor. Dette blev under udvalgsbehandlingen ændret på flere punkter, og et af de væsentligste punkter var den af mit parti kritiserede altfor store forskel mellem grundbeløbene for grupperne I, II og III. Dette forhold blev ændret ved bevilling af 20 mill. kr. til de to sidste grupper til hævelse af grundbeløbene, og derefter kan mit parti i år tilsige en velvillig behandling af lovforslaget.

Vi finder det rimeligt, at lommepengene til aldersrentemodtagere på alderdomshjem fastsættes som i fjor med forskel på de forskellige grupper; det er den eneste måde, udligningen kan give sig udslag på.

Udgifterne er anslået til det samme beløb som sidste folketingsår, nemlig 34 mill. kr. Som bekendt kom der pludselig i fjor 5 mill. kr. ind i billedet, som der ikke havde været mulighed for at drøfte under forhandlingen indenfor grupperne; dette beløb blev anvendt til en yderligere udligning mellem gruppe II og gruppe III.

Jeg vil gerne i tilknytning hertil minde om mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Poul Sørensens forslag om at anvende dette beløb til en særlig ordning for enkerne, der ofte ganske pludseligt kommer til at leve i meget ændrede kår og får store økonomiske vanskeligheder. Det er beklageligt, at der ikke i øjeblikket kan siges at være muligheder for at skaffe midler til dette formål.

I mit parti har vi i anledning af lovforslaget drøftet en anden gruppe medborgere, som i høj grad kunne trænge til en sådan ekstra ydelse, nemlig selvpensionisterne og blandt disse netop de grupper, hvis indtægter ligger lige over grænsen for at opnå aldersrente. Det er mennesker, der gennem livet har lagt øre til øre, fordi de har ønsket at klare sig selv og sikre deres alderdom, og så har omstændighederne gjort, at de beløb, de har lagt til side, er svundet i værdi, uden at der er ydet dem

nogen form for erstatning for de tabte værdier.

I det skattelovsforslag, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen fremsatte på venstres og det konservative folkepartis vegne i november 1953, var der i § 38 et forslag om et ekstra skattefradrag for skattepligtige personer, der var fyldt 65 år og havde en maksimumindkomst på 8 400 kr. for forsørgere og 6 300 kr. for enlige i byerne. Vi håber meget indenfor mit parti, at dette forslag om skattelettelse for selvpensionister må indgå i drøftelserne, når skattereformen skal behandles. Jeg er klar over, at dette spørgsmål ikke hører ind under den højtærede socialministers område, men det kunne måske interessere den højtærede finansminister som led i bestræbelserne for at få folk til at spare op. Som forholdene er i øjeblikket for de mennesker, der sparer til deres alderdom, er det ikke meget fristende.

Iøvrigt kan jeg på mit partis vegne tilsige en velvillig behandling af lovforslaget i et udvalg.

Det af det ærede medlem fru Ragnhild Andersen m. fl. fremsatte lovforslag kan mit parti ikke tiltræde.

Svend Jørgensen: Lovforslaget om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagerne blev jo allerede bebudet af den højtærede socialminister på aldersrentemodtagernes møde i Roskilde, hvor han iøvrigt sagde flere bemærkelsesværdige ting, som jeg senere skal vende tilbage til. Forslaget kommer altså ikke som nogen overraskelse, hverken for folketinget, for alders- og invaliderentemodtagerne eller for kommunerne, som skal administrere loven. Der regner man ganske simpelt med, at det kommer, og indstiller sig derpå. Tillægget har iøvrigt været ydet år efter år, og det er derfor et spørgsmål, om man ikke snart skulle gøre det til et fast tillæg.

Den højtærede socialminister foreslår den særlige ydelse, som udbetales sammen med renten til de gamle for januar måned,

[Svend Jørgensen.]

sat til 100 kr. for enlige og 150 kr. for ægtepar, hvor man end bor i landet. Forslaget er altså på dette punkt ligelydende med ministerens oprindelige forslag i fjor. Dengang blev dette på det radikale venstres forslag ændret, hvorved en udligning mellem kommunegrupperne kunne påbegyndes, således at gruppe II og gruppe III fik forholdsvis mere, nemlig 175 kr. for ægtepar og 116 kr. for enlige i købstæderne, 190 kr. for ægtepar og 125 kr. for enlige på landet, medens gruppe I, Storkøbenhavn, fik det beløb, den højtærede socialminister havde stillet rentemodtagerne i udsigt. Udover dette foreslog vi og fik gennemført, at grundbeløbene for rentemodtagere i købstæderne og på landet som yderligere og vedvarende udligning blev forhøjet med ialt ca. 20 mill. kr. fra 1. april 1954.

Se, alt dette syntes den højtærede socialminister at have glemt, da han i september måned talte ved aldersrentemodtagernes kongres i Roskilde, hvor han ifølge „Roskilde Tidende“s referat — jeg beder om tilladelse til et citat — kun sagde:

„Vi stillede med det radikale venstre et andet forslag, der — som I ved — blev godtaget, og det betød en vis udligning.“

Dette er kun den halve sandhed. Sandheden er, at vi stillede de to nævnte forslag, som den højtærede socialminister derefter gjorde til sine uden at foretage andet end rent formelle ændringer deri. Det burde ministeren have oplyst ved den nævnte lejlighed.

Fuld udligning ville kræve ca. 100 mill. kr. Vi fik gennemført udligning for 20 mill. kr.; det er altså, hvad ministeren kalder „en vis udligning“. Man kunne så spørge: Hvorfor fremsætter ministeren i år igen sit oprindelige forslag, hvorfor fortsætter han ikke udligningen undtagen for rentemodtagerne på alderdomshjem, for hvem der foreslås et ekstraordinært lommepegebeløb på 16, 20 og 25 kr. for enlige og 32, 40 og 50 kr. for ægtepar, efter som kommunen hører til kommunegruppe I, II eller III? Jeg tager næppe fejl, når jeg antager, at årsagen hertil er at finde i landets øjeblikkelige finansielle vanskeligheder, således at den højtærede minister har fået pålæg fra den samlede regering om, at han

kan anvende samme beløb som foreslået i folketingsåret 1953—54 eller ca. 34 mill. kr. og ikke en øre mere.

Det radikale venstre skal da under hensyn til de økonomiske forhold heller ikke stille forslag om en yderligere udligning, men vi forbeholder os at kunne vende tilbage til spørgsmålet, såfremt forholdene tillader det, og såfremt den undersøgelse, som på foranledning af folkeforsikringskommissionen nu foregår i statistisk departement, skulle vise, at der er noget at rette. Vi kan altså medvirke til, at forslaget nyder fremme, og vi er højst tilfredse med, at det ligesom i fjor tager de kronisk syge og de enlige kvinder med.

Må jeg dernæst sige et par ord vedrørende folkepensionen, et emne, som er på det nøjeste forbundet med det, vi her diskuterer. Den højtærede socialminister udtalte på det før omtalte møde i Roskilde om folkeforsikringskommissionen: vi venter alle — ikke mindst jeg — på kommissionens betænkning, og „Aldersrentebladet“ for september spørger i en overskrift: Hvem forhaler folkepensionen? Der har i den senere tid været bestræbelser i gang i kommissionen for at afgive en fælles indstilling. Det radikale venstre har i sin tid slået til lyd for en sådan indstilling omfattende 2—3 partier, men da det ikke lod til at kunne blive til noget, fremsatte vi den 18. marts i år vort eget forslag i kommissionen. Det blev offentliggjort ligesom socialdemokratiets forslag, og det vakte betydelig interesse. Det er altså ikke os, den højtærede minister har måttet vente på. Jeg ser, at „Berlingske Aftenavis“ i går bringer en sensationelt udstyret artikel med overskriften: Kommissionen kan ikke blive færdig! hvori det påstås, at socialdemokratiets repræsentant i kommissionen, det ærede medlem hr. Bundvad, har givet kommissionens øvrige medlemmer meddelelse om, at han agtede at trække sit oprindelige forslag tilbage. Denne meddelelse kender jeg ikke noget til. Den er såvidt mig bekendt ikke blevet overgivet til kommissionen. Dér er det kun meddelt, at det ærede medlem havde visse drøftelser vedrørende sit forslag med sit parti, men at disse var af formel art og ikke behøvede at tage lang tid.

Der ligger i øjeblikket 7 forslag i kommissionen. De er færdigtrykt og rede til

[Svend Jørgensen.]

offentliggørelse, såsnart socialdemokratiet har tilendebragt disse overvejelser vedrørende partiets forslag. Det er i øjeblikket det eneste, vi venter på. Det ligger altså i den højtærede ministers hånd at få fremskyndet disse overvejelser. Når de er endt, kommer betænkningen, og hvis ikke ganske særlige forhold indtræffer, håber jeg, det sker i løbet af november måned. Så bliver det altså den højtærede ministers opgave på grundlag af de 7 forslag og på grundlag af andet at udarbejde og fremsætte forslag her i tinget. Vi er rede til fordomsfri forhandling herom, ligesom vi håber, at de øvrige partier er det, men hvis ikke et forslag fremkommer fra ministeren, forbeholder vi os at fremsætte vort eget forslag og at gøre det endnu i dette folketingsår. Folkepensionen er nemlig så stor en tanke og har beskæftiget befolkningen så længe, at den ikke lader sig afvise. Der bliver sagt, at vi ikke har råd til at gennemføre den i øjeblikket. Lad mig derved sige, at den økonomiske krise varer vel ikke altid.

Jeg minder om, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen har udtalt, at vi i løbet af de 9 år, der er gået siden befrielsen, har haft ikke mindre end 3 valutakriser, hvoraf de to er overvundet. Den nuværende krise kan vi også overvinde, hvis vi selv vil, og det radikale venstre har i hvert fald vist, at vi vil. Det radikale venstre kan ikke og vil ikke slippe tanken om den almindelige folkepension, den største sociale tanke i vor tid. Når dette finansår udløber, er der i nationalbanken hensat et beløb på 180 mill. kr. eller nok til at afholde merudgiften ved folkepensionen efter vort forslag det første år.

Jeg har gerne villet give disse oplysninger og griber lejligheden dertil nu; men tilbage til udgangspunktet, den særlige ydelse. Det radikale venstre er som sagt villigt til at se på forslaget, som vi er velvilligt indstillet overfor. Jeg forstår, at man ønsker udvalgsbehandling, og det skal jeg ikke modsætte mig. For fuldstændighedens skyld skal jeg oplyse, at vi kan ikke medvirke til gennemførelse af det kommunistiske lovforslag.

Ragnild Andersen: På mit partis vegne skal jeg sige, at vi kan tilslutte os det lovforslag, der er fremsat af den højtærede

socialminister. Vi behandler jo i dag to lovforslag; det ene er ministerens forslag, det andet er mit partis forslag. Ministerens forslag går, som det allerede er sagt her i dag, ud på at give rentemodtagerne en eengangsydelse på 100 kr. til enlige og 150 kr. til ægtepar og samtidig at give de enlige mødre, som er berettiget til at få deres børnebidrag udlagt af det offentlige, et beløb på 100 kr. Hertil kommer så lomme pengebeløbet til rentemodtagerne på alderdomshjem, som også er højest påkrævet; det er også en eengangsydelse på 16, 20 og 25 kr. til enlige og det dobbelte til ægtepar. Også det finder mit parti anledning til at gå ind for og ligeledes det princip, der er nedlagt i dette, at give disse mennesker i kommunegruppe II og III lidt mere i betragtning af, at de ikke har fået del i den udligning, der blev gennemført den 1. april for de øvrige rentemodtagere.

Jeg er ganske enig med de andre ordførere, der har haft ordet i dag, i anbefalingen af ministerens forslag. Det, der undrer mig, er, at de øvrige partier afviser, at der samtidig gennemføres det af mit parti fremsatte forslag. Det ærede medlem hr. Kaj Andresen erklærer, at det er en genganger. Ja, det er en genganger. Måske synes det ærede medlem også, at det er en ubehagelig genganger. Men det er mere end en genganger. Det kommunistiske forslag er et forslag, der i ånd og bogstav udtrykker opfyldelsen af løfter, som netop det ærede medlems parti har givet befolkningen, så hvis det ærede medlem havde sagt, at det er en meget ubehagelig genganger, så kunne jeg have forstået det. Men det ærede medlem nøjes med her fra denne talerstol at sige, at han kun kender det kommunistiske forslag som en genganger, der hører hjemme i en større sammenhæng. Det er lidt for let at prøve at fejle det kommunistiske forslag af bordet med en sådan udtalelse.

Det kommunistiske forslag indeholder for det første, at man opfylder det løfte, der nu ved to folketingsvalg er givet vælgerne — og først og fremmest af regeringspartiet — om at ophæve zonegrænserne og skabe en udligning, hvorved renten med tillæg forhøjes for kommunegrupperne II og III til rentens størrelse i kommunegruppe I. For det andet foreslår vi at forhøje grundbeløbene med 200 og 300 kr. om året til

[Ragnhild Andersen.]

henholdsvis enlige og ægtepar, et forslag, som blev lagt på bordet for 2½ år siden, da den socialdemokratiske skitse blev delt ud til samtlige husstande i Danmark. Da erklærede man: det er nok en tredivearsplan, vi kommer med; men bemærk jer nu, at der er store forhøjelser, varige forhøjelser til de dårligst stillede med det samme. Ikke på noget tidspunkt i de 2½ år, der er forløbet, siden forslaget blev lagt frem, har det ærede medlem hr. Kaj Andresens parti, regeringspartiet, lagt et sådant forslag på bordet her. Vi har fremsat forslaget flere gange, derfor kommer det som en genganger, og det kommer efter løfter, der er givet ikke alene af vort parti, men også af andre partier i denne sal, uden at man på noget tidspunkt har givet udtryk for, at man havde vilje til at gennemføre det.

Endvidere går vort forslag ud på at fordoble invaliditetstillægget, og vi foreslår desuden at forhøje brændselstillægget fra 18 hl koks til 25 hl for ægtepar og enlige. Endelig foreslår vi, at der gives samme lomme penge til rentemodtagere på alderdomshjem, uanset hvor de bor, om det er i landkommuner, købstæder eller København, og at man forhøjer lomme pengene til de gamle på alderdomshjemmene varigt med 3 kr. 50 øre om måneden.

Når såvel det ærede medlem hr. Kaj Andresen som ordførerne for de øvrige partier afviser de tanker, der ligger i mit partis forslag, synes jeg, det er meget betænkeligt. Man har lovet dette på vælgermøder og i tryksager, og de løfter, man giver fra de politiske partiers side rent konkret, stående overfor vælgerne, skal man holde. Forslaget om zoneudligning retter sig imod de uretfærdigheder, der bydes de dårligst stillede i vort land — og det er dem, som har bygget landet op — dem, der sidder ude i landkommunerne med 145 kr. om måneden; det er dem, der har bygget boligerne, skolerne, fabrikkerne, broerne og vejene; og nu taler man om tryghed for dem, når man giver dem 145 kr. om måneden! Man vil ikke gennemføre zoneudligningen og derved give dem den retfærdighed, man skylder dem, den retfærdighed, som det ville være, at man i hvert fald gav dem de 183 kr., som en enlig rentemodtager får i København. Også i købstæderne holder man ren-

ten nede, nemlig på 168 kr. om måneden til enligt stillede, i strid med de løfter, man har givet. Man har givet løfter ved valgene, og man har taget stemmer på de løfter, men man har ikke her i tinget stillet noget forslag, der svarer til de givne løfter.

Man har ikke blot givet løfter i de valgtryksager, der har været delt ud. Jeg husker, hvordan det gik på møderne, sidste gang vi skulle til valg. Jeg har sagt det før, og jeg havde egentlig glædet mig til at sige det igen i dag, fordi det ærede medlem fru Edel Saunte nys har været her; nu er hun formentlig gået fra salen. Jeg havde gerne set, at det ærede medlem havde været her, for jeg var på et vælgermøde sammen med det ærede medlem, hvor ikke alene hun, men også andre partiers repræsentanter var tilstede, og hvor hun stod op på talerstolen i en forsamling udelukkende bestående af gamle og invalider og spurgte de øvrige politiske partiers repræsentanter: Vil De være med til, når folketinget atter kommer ind, at stemme for et forslag fra socialdemokratiets side om at give rentemodtagerne 200 og 300 kr. mere om året? Såvel repræsentanten for det radikale venstre, et ansvarligt medlem af det radikale venstre, som jeg selv på mit partis vegne kunne sige: ja, det kan De vente; vi kan sige ikke alene på egne, men på vore partiers vegne, at vi vil stemme for, at vore gamle får 200 og 300 kr. mere om året. Det ærede medlem fru Edel Saunte spurgte videre: Vil De stemme for, at disse uretfærdige zonegrænser ophæves? Vi svarede: ja, det kan De være forvisset om; det garanterer vi for at vore partier vil. Det forbavser mig, at det ærede medlem så ikke sidste år, da vi fremsatte vort forslag, stemte for det forslag, som hendes eget parti havde lovet på vælgermøderne, men ikke havde fremsat i tinget. Naturligvis kan det ærede medlem rette på det denne gang; nu er der en chance for at stemme for, at de gamle og invaliderne får det, som de har tilgode fra sidste år. Jeg må nemlig se sådan på ministerens forslag om et eengangstillæg, at dette tillæg i realiteten er noget, de gamle og invaliderne har tilgode fra sidste år, da man fremsatte og vedtog et forslag, som for de københavnske rentemodtagere betød en eengangshjælp på 100 og 150 kr. Når man så samtidig vil stemme

[Ragnhild Andersen.]

for det af mit parti fremsatte forslag om de 200 og 300 kr. mere og om zoneudligningen, ja, så når man derhen, hvor man har lovet rentemodtagerne, at man ville, og hvis man ikke gør det, så siger man eet og gør noget andet.

Vi har i vort forslag som nævnt også foreslået forhøjelse af kokstillægget fra 18 til 25 hl. Det kan ikke være mindre; jeg har ikke hørt noget overbevisende argument her i denne sal for, at de 18 hl skulle kunne slå til, og jeg kan ikke tro, nogen vil bestride, at 25 hl er for meget til en vinters forbrug. Det er slemt at mangle både det ene og det andet, men det er meget slemt for gamle mennesker, som trænger til varme, at skulle mangle brændsel, og det gør de efter min opfattelse. Jeg var i stand til sidste vinter fra denne talerstol at dokumentere, hvordan gamle mennesker havde større brændselsudgifter, end der dækkes af beløbet til de 18 hl koks, der her er tale om. Derfor har vi stillet dette vort forslag, og skulle nogen have lyst til, hvad jeg håber — naturligvis udover mit eget parti — at stemme for forslagene om zoneudligningen og om de 200 og 300 kr., så kan de jo gøre det, fordi forslagene ikke er koblet anderledes sammen, end at man kan stemme for det ene eller det andet. Jeg anbefaler dog, at man stemmer for alle forslagene.

Vi har et forslag til, som også er en genganger for at blive ved den Kaj Andresenske udtryksmåde, men dog en genganger af den art, at man ikke alene kender det som genganger, men også som et krav, der i en lang periode har været rejst fra de invalideredes egne organisationer. Det er forslaget om at fordoble invaliditetstillægget. Man bør i denne forbindelse være opmærksom på, at mange af disse ulykkeligt stillede er yngre mennesker, der trods deres invaliditet skal forsørge en familie; der er ofte børn i de invalideredes hjem. Hvis der ikke er arbejds- og indtægtsmuligheder udover renten, er der derfor altid smalhans.

At have sygdom i et hjem er alt nok til at give vanskeligheder, og det er derfor mit partis opfattelse, at man bør imødekomme invaliderne i deres ønske og skaffe basis for, at der ikke udover den sygdom, der er i de invalideredes hjem, af den

grund også skal komme økonomisk utryghed, sorg og savn.

Jeg hører nok i dag, at man siger, det er vanskeligt at skaffe penge, og at vi har ikke råd til alle disse foranstaltninger. Ja, det har jeg hørt i mange år, det hører man jo som regel, når der foreslås sociale forbedringer af mere vidtrækkende omfang. Naturligvis er det vanskeligt at skaffe penge, men man har jo hele tiden vidst, at det ville koste penge at give de gamle og invaliderne forbedringer, de kunne mærke, og som gav dem mulighed for en forsvarlig tilværelse. Alligevel har vi lovet det, og når man nu i dag kommer og siger, at vi har ikke råd, så er dette måske rigtigt, men så er det også, fordi man har ført en forkert politik. Man bør føre en bedre politik, som kan skabe grundlag for de sociale fremskridt, der er behov for i vort land, ting, som ikke blot skal stå på programmerne og lyde på vælgermøderne, men som kan gennemføres i praksis.

Som sagt, jeg opfordrer til, at man gennemfører både ministerens forslag om eengangsydelsen og samtidig vore forslag om ophævelse af zonegrænserne og om varige forbedringer med de 200 og 300 kr. til henholdsvis enlige og ægtepar. Og når jeg gør det, gør jeg det også med henvisning til de ønsker, der fornylig er kommet til udtryk på en rentemodtagerkongres i Roskilde, hvor den højtærede socialminister selv var tilstede, og hvor han personlig fik overrakt en resolution fra rentemodtagerne, hvori de bl. a. siger, at de håber, at folketinget vedtager love, der foranlediger, at alle rentemodtagere får lige stor rente, uanset hvor i landet de bor. Altså, man opfordrer rent ud folketinget til at gå ind for den zoneudligning, der har været talt så meget om, men som hidtil kun har bevæget sig et lille skridt i den rigtige retning. Man vender sig yderligere mod tanken om, at det skulle tage 30 år at gennemføre en folkepensionsordning, og man siger i denne forbindelse, at dette lange åremål må for alders- og invaliderentemodtagerne nedsættes ganske betydeligt. Dernæst protesterer man imod, at grænsen for at få rente forhøjes fra 65 til 67 år, og man kræver, at den gifte kvinde såvel som den enlige skal kunne få rente fra 60 års alderen. Man stiller ydermere

[Ragnhild Andersen.]

krav om, som vi også har gjort det i dag, at invaliditetstillægget fordobles.

Jeg føler mig derfor på fast grund, når jeg i dag foreslår at gennemføre ikke blot ministerens forslag, men også de af mit parti stillede forslag til ændringer i folkeforsikringsloven, idet både aldersrente- og invaliderentemodtagerne går ind for disse vore forslag, og jeg håber, at de, der faktisk ved med sig selv, at de ude i landet har talt for disse ting, også må have moralsk mod til her at stemme for opfyldelsen af de løfter, de har været med til at give.

Man har gjort gældende i forbindelse med disse vore forslag, at folkeforsikringskommissionen er en hindring for gennemførelsen af mere vidtrækkende forslag, idet kommissionen endnu ikke er færdig med sit arbejde. Det ærede medlem hr. Kaj Andresen var inde på, at kommissionen må se at blive færdig, og den højtærede statsminister sagde også i sin åbningstale, at man ventede på folkeforsikringskommissionen. Det ærede medlem hr. Svend Jørgensen var inde på kommissionens muligheder for at blive færdig, og jeg vil i tilknytning hertil spørge: Hvorfor er denne kommission ikke færdig?

Den højtærede socialminister kan ikke være uvidende om det. Jeg er enig med det ærede medlem hr. Svend Jørgensen i, at det socialdemokratiske medlem af kommissionen ikke har trukket sit forslag tilbage, men blot har erklæret, at han på grundlag af de ændringsforslag, mindretalsbetænkninger og indstillinger, der ligger i kommissionen fra alle de politiske partiers side, ønskede at foretage visse ændringer i det socialdemokratiske forslag, hvad han naturligvis er i sin gode ret til, og at han ønskede at diskutere det med dem i sit parti, der var med til at udarbejde forslaget. En af dem, der kom med den socialdemokratiske skitse, er jo den højtærede socialminister, og det kan derfor ikke siges i dag, at regeringen er uden skyld i, at folkeforsikringskommissionen ikke er færdig, tværtimod. Det er i realiteten, og har været det nu i et stykke tid, socialdemokraterne vi venter på i kommissionen; de skulle komme med et forslag, således som de nu ville finde frem til det, efter at de andre partier har stillet deres forslag.

Den højtærede socialminister har ved ad-

skillige lejligheder sagt til mig: tag og smøg ærmerne op, det er i kommissionen, det foregår; stå ikke her og kræve og kræve, men gå over i kommissionen og gå til arbejdet! Nu kommer jeg til at sige til socialministeren: smøg ærmerne op, for nu venter kommissionen kun på regeringspartiet, ændringerne og indstillingerne fra de øvrige partier er sågar trykt og ligger kun og venter på regeringspartiet. Medens græsset gror, dør horsemor, og det kan hverken vore gamle, som venter på forbedringerne og på folkepensionen, eller befolkningen, som lægger overordentlig stor vægt på at få disse forslag gennemført, være tjent med. Lad os, medens vi må afvente, at kommissionen bliver færdig, ikke spille tiden, men lad os vedtage de ændringer på vejen til en folkepension, som er nedfældet i det lovforslag, der ligger på tingets bord.

Jeg anbefaler med disse ord at betrede den rigtige vej: at gennemføre ministerens forslag om en eengangsydelse som en håndsrækning til dem, der sidste år kun fik halvdelen af, hvad man lovede dem, og samtidig at gennemføre de skridt på vejen til en folkepension, som de varige forbedringer på 200 kr. og 300 kr., ophævelsen af zonegrænserne, fordoblingen af invaliditetstillægget og forhøjelsen af brændselstillægget er, således som mit parti har foreslået det. Ved at gennemføre begge dele gavner man de gamle og giver dem en fornemmelse af, at der er mening i det, man lover dem, og at man ønsker at holde sine løfter. Hvis man stemmer dette ned i folketinget endnu en gang, giver man dem indtrykket af, at meget af det, der siges til dem og loves dem, er tom snak, og det bør man ikke gøre.

Søren Olesen: Lovforslaget om et eengangstillæg til alders- og invaliderentemodtagerne er jo som nævnt noget, der vender tilbage hvert år, og det er derfor egentlig blevet et fast led i den sociale lovgivning, som det ville være urimeligt at forbigå et år. Noget andet er, at man naturligvis bør søge at nå frem til at få mere faste rammer, så at det ikke skulle være nødvendigt med såkaldte eengangstillæg hvert eneste år; de skulle kun gives, når der skete større forskydninger i de økonomiske forhold.

Derfor er det naturligvis rigtigt, når man

[Søren Olesen.]

fra forskellig side har fremhævet, at nu burde folkeforsikringskommissionen se at blive færdig, men det er dog ikke sådan, at landet stander i våde; det må dog være vigtigere at nå et resultat end at presse på for at få kommissionsarbejdet afsluttet, uden at man, som det tit har kunnet se ud til, opnåede andet end at sætte de forskellige forslag op imod hinanden og så ellers lod sagen ligge. Jeg vil betragte det som værende af betydning, om kommissionen kunne nå til et resultat, idet drøftelserne der kan foregå mere sagligt og ikke med så stærkt en politisk islæt, som der let bliver, når først forhandlingen finder sted her i salen. Jeg finder det rigtigt, at man i kommissionen gør endnu et forsøg på at nå et resultat, som i hvert fald et flertal eller et større mindretal kan samle sig om.

Socialministeren (Strøm): Jeg takker de ærede ordførere for den venlige tilslutning, der er givet til det lovforslag, jeg har fremsat, idet jeg har forstået det således, at samtlige ordførere i virkeligheden har givet tilslutning dertil. Jeg takker det ærede medlem hr. Kaj Andresen, der gav tilslutning på socialdemokratiets vegne, og jeg takker det ærede medlem hr. Søren Andersen der på venstres vegne gav udtryk for, at han ville være medvirkende til at gennemføre lovforslaget.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen sagde, at et sådant lovforslag i og for sig var en selvfølge, og så skulle jeg ikke gå og — jeg tror det ærede medlem brugte udtrykket: vinke til rentemodtagerne med dette eengangstillæg. Jeg synes ikke, der er noget urimeligt i, at jeg, når jeg deltager i et møde eller en kongres, da siger, hvad der eventuelt kan tænkes at blive gennemført, og jeg kan da heller ikke tro, at der er nogen af de ærede medlemmer, der synes, det er underligt, at jeg nævner noget så selvfølgeligt, som jeg forstod, det ærede medlem mente eengangstillægget var. Det var da meget værre, hvis jeg fortalte om noget, som jeg slet ikke havde nogen som helst mulighed for at få gennemført. Jeg synes derfor ikke, der er noget at behjælp mig, og jeg forstod da også på det ærede medlem hr. Søren Andersen,

at det nærmest var et venskabeligt hib til mig, og det må jeg så tage.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen spurgte, om den opgørelse fra statistisk departement om tallene i de forskellige zoner, som ikke mindst folkeforsikringskommissionen har ønsket, er kommet. Nej, man er ikke kommet længere, end da jeg sidst kunne oplyse overfor det høje ting, hvad statistisk departement havde kunnet regne sig til, nemlig at den aftrapning, der almindeligvis findes i folkeforsikringsloven: 100 for København, 88 for købstæderne og større bebyggelser på landet og 74 for landet, mente man burde være ca. 100 i København, ca. 92 i provinsbyerne og 90 i de større bebyggelser på landet. Det vil sige, at der fra statistisk departement på daværende tidspunkt ikke forelå nogen endelig opgørelse over forholdene i de rene landdistrikter, og det gør der heller ikke i dag. De oplysninger, som statistisk departement gav den 21. oktober 1953, var foreløbige og ganske skønsmæssige, og jeg tror ærlig talt, at departementet ikke rigtig regner med at kunne komme til at foretage en virkelig undersøgelse af den karakter, man ønsker, før det lovforslag er vedtaget, som i dag er til behandling her i tinget.

Jeg kan oplyse, at aftrapningen, hvis vi gennemfører det lovforslag, som er fremsat af mig, vil blive: for København 100, for provinsbyerne 92,3 for ægtepar og 92,6 for enlige, det vil altså sige noget over det, som statistisk departement havde anslået. Efter den oprindelige folkeforsikringslov var forholdstallet for landet 74, og det er nu 82. Man vil altså se, at der dog er en begyndende aftrapning, og at tallene mere og mere nærmer sig hinanden.

Hvornår statistisk departement kan slutte denne undersøgelse, er jeg selvfølgelig ikke i stand til at sige, men det er klart, at så snart oplysningerne foreligger, skal jeg vende tilbage til sagen. Jeg gør opmærksom på, at folkeforsikringskommissionen har spurgt om disse tal, og at det faktisk er kommissionen, der har bedt om at få disse forhold belyst.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen spurgte mig, om de 34 mill. kr., som lovforslagets gennemførelse vil koste, er tilstede. Dertil kan jeg svare ja. Som bekendt

[Socialministeren.]

fik de samme kredse af medborgere sidste år en eengangsydelse svarende til det, jeg her har foreslået, nemlig 34 mill. kr., og finansministeren har regnet med, at det samme beløb er til rådighed i år. At jeg sådan ligefrem skal præsentere millionerne her, forlanger det ærede medlem vel ikke, men efter finansministerens udtalelse er de altså tilstede.

Det ærede medlem fru Gertie Wandel takker jeg for tilslutning til lovforslaget. Det ærede medlem nævnte enkerne. Jeg gør opmærksom på, at vi i socialministeriet beskæftiger os med enkerens problem, idet vi har fået en betænkning fra et udvalg, der har arbejdet også med det spørgsmål. Med hensyn til selvpensionisterne mente det ærede medlem, at det vel først og fremmest var skatterne, der her burde reduceres, og jeg skal gerne gøre finansministeren opmærksom på de betragtninger, det ærede medlem her har fremført.

Det ærede medlem hr. Svend Jørgensen var, synes jeg, lidt fornærmet på mig over mine udtalelser i Roskilde, hvor jeg ikke skulle have gjort tilstrækkeligt opmærksom på, at dels det radikale venstre, dels andre på daværende tidspunkt måske havde været mere medvirkende end jeg til at gennemføre en begyndende udligning mellem de tre kommunegrupper. Det vil jeg ikke rigtig skrive under på. Jeg vil gøre opmærksom på, hvad jeg sagde sidste år ved anden behandling af et lignende lovforslag som det, vi nu behandler — mine udtalelser findes i folketingstidende 1953—54, sp. 1354—55:

„Det er blevet sagt, at når jeg har fremsat forslag om et noget højere beløb til rentemodtagerne på landet og i købstæderne, end der oprindeligt var foreslået i lovforslaget, er det, fordi jeg er blevet presset dertil. F. eks. sagde den ærede kommunistiske ordfører, at det var, fordi man fra kommunistisk side havde stillet forslag, og den ærede radikale ordfører, at det var, fordi man fra radikal side ønskede det. Dette er ikke rigtigt. Der er ingen, der behøver at presse hverken mig eller regeringen eller det parti, jeg tilhører, til at gennemføre forsvarlige sociale forbedringer. Når jeg i lovforslaget om en eengangsydelse ikke gik

videre end til at foreslå den udligning imellem zonegrænserne, som et ensartet beløb for hele landet er, var det med den begrundelse, at spørgsmålet om prisniveauet var til undersøgelse i statistisk departement, og at jeg håbede, at folkeforsikringskommissionen, der beskæftiger sig med dette spørgsmål, forholdsvis hurtigt ville kunne afslutte sit arbejde. Blandt partierne her i folketinget var der imidlertid et almindeligt ønske om ikke at afvente nogen af delene, hverken statistisk departements opgørelse eller folkeforsikringskommissionens stillingtagen. Det, der da har været min opgave — synes jeg — var at finde frem til et forslag, der hviler på et forsvarligt grundlag, og det mener jeg jeg har gjort.“

Jeg tror, det ærede medlem må erkende, at det forsvarlige grundlag, jeg her nævnte, var de rent skønsmæssige beregninger, som var kommet fra statistisk departement.

Jeg skal gerne takke samtlige ordførere og ærede medlemmer, der var medvirkende til, at vi nåede til et resultat på daværende tidspunkt, men jeg synes også, jeg selv skal have en lille smule. Jeg var da med til det, sådan set. Nå, et spøg, et andet alvor.

Jeg må erkende, at jeg ligesom det ærede medlem hr. Svend Jørgensen var noget forbavset over at læse i „Berlingske Aftenavis“, at folkeforsikringskommissionen var ude for en ejendommelig vanskelighed, fordi den manglede et socialdemokratisk forslag, for mig bekendt ligger der et sådant forslag i kommissionen, mig bekendt er dette forslag ikke trukket tilbage; men efter hvad der er oplyst overfor mig, er der stillet 7-8 forslag eller skitseforslag — hvilket også er blevet nævnt under forhandlingen her — som er til drøftelse i kommissionen. Drøftelserne af de enkelte forslag er ikke endt endnu, og jeg vil gerne ligesom det ærede medlem hr. Søren Olesen understrege, at det var ønskeligt, om der i folkeforsikringskommissionen kunne samles et flertal for et forslag. For ærlig talt, det var ikke ud fra de forudsætninger, at hvert parti her i folketinget — efter at der nu har siddet en kommission og arbejdet med sagen så længe, en kommission, som kender problemerne, og som måske nu har en mulighed for at tale sig tilrette — skulle fremsætte sit specielle forslag, at der blev nedsat en kommission —

[Socialministeren.]

det var mig, der på daværende tidspunkt nedsatte denne folkeforsikringskommission. Nej, det var udfra den betragtning, at det var ønskeligt, om man i kommissionen kunne tale sig tilrette om et forslag, der kunne samle helst os allesammen her eller i alt fald et betragteligt flertal, og jeg vil meget henstille, at også det bliver taget med i de overvejelser, som skal foregå i den kommende tid. Selvom der går lidt mere tid, vil jeg foretrække det fremfor at få fremsat en række forslag her, som vi måske skal til at behandle i 3, 4 eller 5 samlinger. Jeg gør opmærksom på, at der gik 6 år, fra jeg fremsatte et lovforslag om almindelig arbejderbeskyttelse, til det blev lov.

Det var ønskeligt, synes jeg, om man kunne nå til enighed i folkeforsikringskommissionen om et forslag, og det vil jeg henstille at man forsøger.

Bundvad: Som socialdemokratiets repræsentant i folkeforsikringskommissionen vil jeg gerne gøre en enkelt bemærkning om arbejdet der i anledning af udtalelserne fra de ærede medlemmer hr. Svend Jørgensen og fru Ragnhild Andersen.

Det er forkert, som det blev meddelt i „Berlingske Aftenavis“ i går, at jeg har trukket det socialdemokratiske forslag tilbage. Det blev fremsat for over to år siden som et skitseforslag til beregning og diskussion, og forslaget har dannet grundlaget for diskussionen i de to år, der er gået siden. Imidlertid har ingen af partierne villet give tilslutning — det vil jeg gerne benytte lejligheden til at fremhæve — idet de hver for sig har fremsat stærkt afvigende forslag. Nu presser de så hårdt på for at få kommissionsarbejdet afsluttet, men den egentlige årsag til forsinkelsen ligger i, at de gennem egne forslag har afvist tanken om en fuldstændig folkepensionering i øjeblikket. Der er også nu i løbet af foråret og sommeren kommet 6-7 andre forslag, og nu presser man på og siger, at nu skal arbejdet gøres færdigt.

Først vil jeg fremhæve, at det, at man fremsætter et forslag, ikke er det samme som, at man er færdig. Forslaget må beregnes og behandles, og kommissionsmedlemmerne ved, at først på de allerseneste møder har det været muligt at få det ærede medlem hr. Svend Jørgensens, det ærede medlem fru Ragnhild Andersens, det ærede medlem hr. Poul Møllers og tidligere landstingsmand Elmquists forslag til behandling, og at kommissionen indtil i dag ikke er kommet længere, end at der på dagsordenen for det kommende møde den 5. november står: fortsat gennemgang af professor Dichts mindretalsindstilling. Sådan ligger det altså. Man er ikke færdig.

Det næste er, at der derefter vil være 7-8 forskellige forslag, der afviger fra hinanden, og hvis kommissionen slutter på det grundlag, kan den ikke siges at være færdig; efter min mening løber den fra sin opgave på halvvejen. Dens opgave må være at finde frem til et resultat, den kan anbefale regeringen, og som har mulighed for at samle tilslutning i denne sal. Det må være vor opgave.

Jeg har den opfattelse, at hvis vi afleverer en betænkning med 7-8 forslag, og hvori hvert parti står med sit, forhæler vi ganske unyttigt sagen for de gamle, så låser vi den fast og skal siden begynde forfra; og medens vi i kommissionen er en halv snes medlemmer, der har arbejdet med tingene igennem årene og er fortrolige med dem, skulle vi herovre begynde med 17 nye udvalgsmedlemmer, der slet ikke er inde i materialet. Mange år vil forløbe, og det er de gamle, det går ud over. Derfor synes jeg, det vil være rigtigst, at vi, selvom vi holder fast på vor principielle indstilling — det skal vi have lov til, vi må have lov at have en mening om tingene — må kunne mødes i forståelse af de gamles problemer og prøve at komme igennem med et fælles forslag. Derfor vil jeg gerne udtale min tak til det ærede medlem hr. Svend Jørgensen, fordi han sagde, at han var villig til fordomsfrie drøftelser. Det samme har det ærede med-

[Bundvad.]

lem hr. Søren Olesen sagt, og jeg har tidligere forstået på den kommunistiske repræsentant, at det også var tilfældet for dette partis vedkommende. Jeg mener at kunne spore mulighed fremover og glæder mig over, at vi nu snart kan gøre arbejdet færdigt, så at vi kan fremkomme med en indstilling til fordel for de gamle.

Søren Andersen: Jeg er ikke helt tilfreds med det svar, den højtærede socialminister gav mig. Jeg havde ikke sidste år opfattet af, at tallene 100, 92 og 90 som omkostningsniveau henholdsvis for København, købstæderne og de bymæssigt bebyggede kommuner var skønsmæssigt anslået, men at det var tal, man virkelig kunne stole på, bortset fra at det kunne drøftes, om alle de faktorer, der betyder noget for niveauet, var taget i betragtning. Hvis man læser den forhandling, der dengang førtes, vil man se, at der var forventninger om, at vi inden længe kunne få opgivet et tal vedrørende omkostningsniveauet i landkommunerne. Det overrasker mig derfor meget, at vi nu et år efter får at vide, at de nævnte tal var skønsmæssigt anslået, selvom de kom fra statistisk departement, og at man stadigvæk ikke er nået frem til et nyt tal for landdistrikternes vedkommende. Jeg tror, det vil skuffe mange.

Jeg er forundret over, at man anser det for nødvendigt, at statistisk departement får udvidet bemyndigelse til at skaffe oplysninger frem, som man savner. Jeg tror ikke, det kan volde vanskelighed at fremskaffe de oplysninger, vi skal bygge på med hensyn til, hvad de gamle har brug for, f. eks. til befordring, eller vedrørende den forskel, der eventuelt kan være i de forskellige kommuner i gasprisen eller elektricitetsprisen.

Jeg tror, at ikke så få tænker: lad endelig ikke de mennesker få mere arbejde, end de har i øjeblikket. Jeg kan ikke tænke mig andet — da der er materiale til rådighed, og der er nu gået et år — end at den højtærede socialminister har glemt at tale med sin kollega finansministeren om at få forelagt den virkelige analyse af omkostningsniveauet, som vi gerne vil have frem og også i sidste samling i udvalget udtalte ønsket om at få frem.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at der i forretningsordenen vedrørende lovforslags første behandling står, at lovforslaget drøftes ud fra principielle synspunkter uden nærmere gennemgang af enkeltheder.

Svend Jørgensen: Jeg vil gerne til den højtærede socialminister sige, at det står fast, at det radikale venstre foreslog og fik gennemført, at der pr. 1. januar 1954 udover det foreslåede eengangstillæg til rentemodtagerne på 34 mill. kr. stilledes 5 mill. kr. ekstra til rådighed, og at der pr. 1. april 1954 skete en forhøjelse af grundbeløbene på ialt 20 mill. kr. Der skete altså en forbedring af det oprindeligt foreslåede med 25 mill. kr., nemlig 5 mill. kr. for finansåret 1953—54 og 20 mill. kr. for finansåret 1954—55 og fremtidige finansår, idet denne ydelse blev gjort permanent. Herefter fik ifølge tabellen pr. 1. april 1954 ægtepar 120 kr., enlige 90 kr. i gruppe II og ægtepar 186 kr., enlige 129 kr. i gruppe III. Venstre og konservative foreslog en anden fordeling af de 39 mill. kr., nemlig at de 20 mill. kr. fordeltes ligeligt mellem de to hovedgrupper, og de resterende 19 mill. kr. fordeltes med 7 mill. kr. til købstæderne og 12 mill. kr. til landkommunerne. Det står altså fast, at uden det radikale venstres initiativ var der ingen forbedring sket.

Jeg vil gerne ligesom det ærede medlem fru Gertie Wandel fremdrage selvpensionisternes forhold til nærmere overvejelse. Det kan ikke nægtes, at den uhyre forringelse af disse menneskers kår i deres alderdom gør det berettiget, at der vises dem et særligt hensyn.

Ragnhild Andersen: Det ærede medlem hr. Svend Jørgensen har været inde på spørgsmålet om udligningen, som hans parti ifølge hans udtalelser lægger stor vægt på at få gennemført. Det gør jeg også, og jeg mener, den højtærede socialminister må erkende, at den udligning, der blev gennemført i fjor, ikke kom som et forslag fra regeringen, men blev lagt på folketingets bord af det kommunistiske parti. Forslaget gik derefter i udvalg, og først efter at det her i folketinget ved første behandling var blevet sagt, at også andre medlemmer end kommunisterne ville gå med til det, kom

[Ragnhild Andersen.]

ministerens forslag. Således var så nogenlunde forretningsgangen, og derfor kan både det radikale venstre og mit parti med god grund sige, at vi har lagt det tilstrækkelige pres på regeringen for at få den til at stille et forslag. Jeg tror ikke, vi har været ene om at lægge pres på regeringen i denne henseende; også det pres, der af befolkningen blev lagt på regeringen og folketinget, var medvirkende til, at vi fik en lille, begyndende udligning i gang. Det var godt, men det var ikke nok.

Det ærede medlem hr. Bundvad udtaler i anledning af bemærkningerne om kommissionen, at han er stødt på den vanskelighed, at intet af partierne har givet tilslutning til det socialdemokratiske forslag, der blev lagt frem for 2½ år siden. Det er både rigtigt og ikke rigtigt, for der er synspunkter i det socialdemokratiske forslag, som forlængst har vundet tilslutning, men mit parti kan ikke og vil ikke give tilslutning til, at det skal tage 30 år at sikre rentemodtagerne tryghed. Det har vi sagt fra den første dag, og vi hverken kan eller vil give tilslutning til en umiddelbar forhøjelse af aldersgrænsen for modtagelse af rente. Vi har som bekendt stillet forslag om at gennemføre det maksimum, som også den socialdemokratiske skitse går ud på at gennemføre i løbet af 5 år, men det ærede medlem har ikke udtalt sig om, hvorvidt han var villig til at forhandle på det grundlag. Almindelige mennesker udenfor mit parti synes dog sikkert også, at det ville være meget mere fornuftigt.

Nu siger både det ærede medlem hr. Bundvad og den højtærede minister, at vi må forhandle i folkeforsikringskommissionen og tage den tid, der er nødvendig, for at partierne kan blive enige derovre, før forslaget kommer til folketinget. Jeg skal ikke udtale mig om mulighederne for at komme til et resultat i denne kommission, for der er mange partier, der skal hjælpe til med det. Jeg har i kommissionen været tilhænger af, at vi skulle nå til enighed, og mit parti er stadig rede til, hvis det skulle være muligt, at være med til at opnå enighed om et forslag. Det ville være lettere gennemførligt efter vor opfattelse, men det forhindrer ikke og må efter mit partis synspunkt ikke forhindre, at vi her i folketinget

vedtager nødvendige, tiltrængte forbedringer for rentemodtagerne. Det er da klart, at vi ikke kan give os god tid med disse forbedringer. Dem må vi skynde os at få gennemført. Jeg og mit parti mener, at det er rigtigt straks at gennemføre nogle af de varige forbedringer, der har været tale om nu i flere år; og netop fordi man i dag siger, at kommissionen må have tid til at tilendebringe sine forhandlinger for at sikre, at vi bliver enige, kan man ikke længere stå fast på det standpunkt, at man vil vente, til den kommission er færdig med sit arbejde. Den skal have tid nok, men så må vi i gang med de reelle fremskridt, der er givet rentemodtagerne løfte om for længe siden.

Jeg opfordrer derfor til, at man stemmer for at gennemføre den fulde udligning, og i hvert fald at man stemmer for de 200 kr. og 300 kr. mere som varig forbedring for rentemodtagerne som af mit parti foreslået, foruden at man støtter gennemførelsen af ministerens forslag om eengangshjælp.

Socialministeren (Strøm): Det ærede medlem hr. Søren Andersen var forbavset over, at de oplysninger fra statistisk departement, som forelå, da vi behandlede forslaget i fjor, var ganske skønsmæssige. Jeg må understrege, at på daværende tidspunkt havde udvalget fået meddelelse om, at statistisk departements oplysninger af 21. oktober 1953 var foreløbige og ganske skønsmæssige. Jeg kunne også godt ønske, at det statistiske departement fik gennemført de undersøgelser, der skal til, for at vi kan få et virkeligt billede af alle de forhold, der vedrører aftrapningen i de tre zoner.

Til det ærede medlem hr. Svend Jørgensen skal jeg sige, at det står fast, at det, jeg sagde under andenbehandlingen af forslaget i oktober i fjor, dækker over min og socialdemokratiets stilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Kaj Andresen: Jeg foreslår, at begge lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Ragnhild Andersen: Jeg foreslår, at udvalget får 21 medlemmer. Nu, da der oven i købet har været talt om, at vi skal bestrebe os for at forhandle os tilrette om sagerne, vil det være rimeligt, at mit parti bliver medlem af det udvalg, der skal behandle såvel ministerens som vort eget forslag.

Kaj Andresens forslag om at henvise lovforslagene til et udvalg på 17 medlemmer vedtoges med 91 stemmer mod 6; 5 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Dermed bortfaldt *Ragnhild Andersens* forslag om at henvise lovforslagene til et udvalg på 21 medlemmer.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Edel Saunte har meddelt mig, at hun ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

Vil justitsministeren tage initiativet til en ændring af retsplejelovens § 495, således at gennemførelse af domme og kendelser m. v. vedrørende udlevering af børn kommer til at ske på anden måde end ved fogeden?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 29. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i folkeforsikringsloven. (Vedrørende en appelinstant for invalideforsikringsretten).

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. og

Forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven om forhøjelse af grundbeløbene, forhøjelse af renten med tillæg i kommunegrupperne II og III til samme størrelse som i kommunegruppe I samt

om forhøjelse af brændselstillæg, invaliditetstillæg og lommepege til rentemodtagere på alderdomshjem. [Af Ragnhild Andersen m. fl.].

3) *Valg af 1 medlem til landsnævnet for omnibus- og fragtmandskørsel (i stedet for Hauberg).*

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget. [Af Hans Hansen (Rørby) m. fl.].

5) *Første behandling af:*

Indstilling fra udvalget for forretningsordenen om ændringer i folketingets forretningsorden.

Mødet hævet kl. 15⁵⁰.

14. møde.

Fredag den 29. oktober kl. 13.

Formanden: Folketingsmand Hans Hansen (Rørby) har meddelt mig, at han ønsker til indenrigs- og boligministeren at stille følgende spørgsmål:

Agter den højtærede indenrigs- og boligminister at gribe ind overfor den forringelse af boligreserven, som nedrivningen af de mange huse i Mozarts haveby efterhånden vil skabe?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Jeg skal foreløbig lade de tre første sager på dagsordenen udgå. Vi går da til punkt 4:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget. [Af Hans Hansen (Rørby) m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 55); fremsættelsen findes i tidenden sp. 437).